

Xarxes assassines

La flota pesquera italiana, utilitzant xarxes il·legals de deriva, assola les aigües de Balears. Catxalots, dofins i moltes altres espècies moren en una veritable matança de fauna marítima mediterrània.

Quan avança la primavera i comença l'estiu les costes balears comencen a veure cossos de cetacis morts. Cada any són més els que apareixen enredats en xarxes. Són xarxes de deriva utilitzades il·legalment per centenars de pesquers italians. Durant els darrers dos mesos, maig i juny, s'han trobat vuit catxalots morts o ferits a les aigües de Balears. Dos presentaven un avançat estat de descomposició. Els sis restants estaven enxarcats en xarxes de deriva. Tres moriren. Els altres tres van poder ser alliberats, però, segons Assumpta Gual, responsable de les Campanyes de Pesqueria de Greenpeace, "és molt probable que morissin poc després, ateses les ferides i l'evident minva de les defenses provocades per les xarxes".

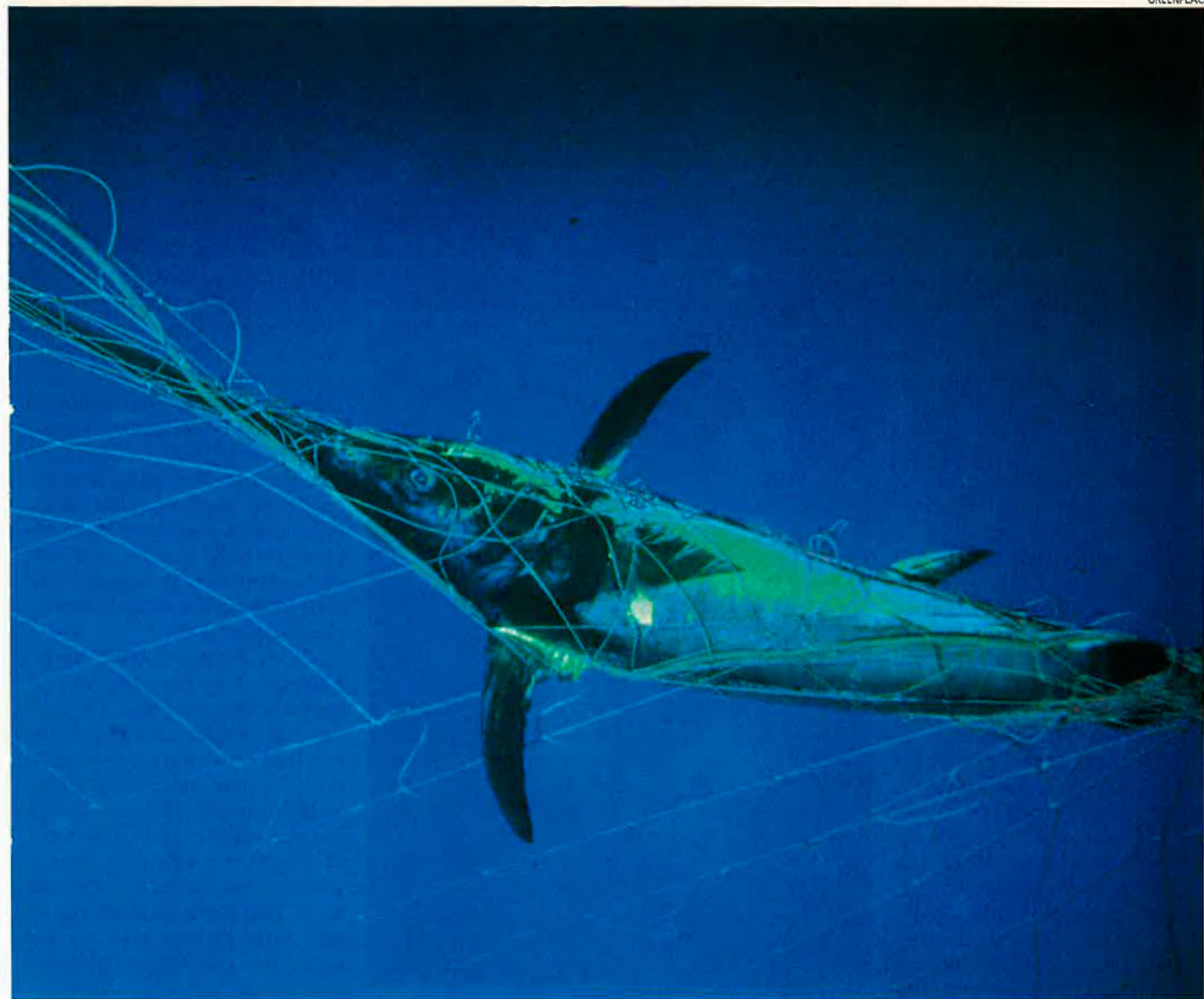
Enguany –diu la representant de l'organització ecologista– la qüestió més greu és "que el percentatge de catxalots que trobam enredats en les xarxes és molt superior al d'altres anys; això indica clarament el perill: en el Mediterrani es produeix una veritable matança de fauna marina per culpa d'aquestes xarxes de deriva italianes; una massacre de la qual els catxalots només són una part, perquè maten tot tipus d'animals. Realment els pesquers italians només es queden amb un 20% de tot el que cau en les seves xarxes, només els interessen els peixos espasa, i llancen la resta".

Aquestes xarxes a què fa referència Gual són les anomenades xarxes de deriva, totalment prohibides per l'estat espanyol. A pesar de la prohibició, i de les limitacions imposades per la Unió Europea, el fet és que la flota pesquera italiana les utilitza impunement, i això provoca una mortandad d'una magnitud que només ara comença a veure's amb bastant exactitud.

Les imatges dels catxalots i dofins morts a les costes illenques han sensibilitzat l'opinió pública i, després de nombroses denúncies de Greenpeace davant organismes internacionals –ONU, Comissió Balenera Internacional, etc.– així com davant el Govern espanyol i italià, les instàncies oficials comencen, tímidament, a prendre's seriosament la qüestió. Durant la primera setmana de juliol, 10 pesquers que porten aquestes arts il·legals han estat detinguts davant

les costes balears per dues patrulleres italianes. Aquestes dues embarcacions oficials tenen la seva base a Mallorca durant la temporada de pesca dels vaixells italians. És el primer fruit de la pressió ecologista. Les patrulleres espanyoles no podien fer res si els pesquers italians treballaven fora d'aigües jurisdiccionals. Després de les múltiples peticions al Govern central, que al seu torn va pressionar l'Itàlia, Roma ha enviat aquestes dues patrulleres. "No és gaire, però almenys és qualque cosa; enguany, afortunadament, han vingut ara i no com l'any passat que vingueren molt tard", explica Assumpta Gual. Així, encara que els vaixells italians pesquin en aigües internacionals, poden ser capturats per les autoritats del seu país. A més del control de les dues patrulleres italianes, el Ministeri d'Agricultura i Pesca espanyol destina un helicòpter al seguiment dels pesquers il·legals. Igualment Greenpeace procura controlar tot el que pot i, sobretot, els pescadors de Balears denuncien davant l'organització ecologista els vaixells il·legals italians. Això ja ha produït alguns incidents entre pescadors mallorquins i italians. La

A l'esquerra, pesquers italians amb xarxes de deriva. Les autoritats italianes no actuen en els ports d'origen. Dalt, peix espasa enredat en xarxes. Aquesta espècie és la que persegueixen els pesquers italians.

passada setmana dos mallorquins denunciaren que un pesquer il·legal italià els havia atacat, disparant-los tres bengales per haver passat per damunt d'una xarxa de deriva.

Les xarxes de deriva. Fins fa un any les contínues denúncies de Greenpeace contra les xarxes de deriva eren constantment contestades pel Govern italià, que llevava importància al tema i que declarava que l'organització ecologista exagerava les dades. L'estiu del 93 Greenpeace va tenir accés a un estudi, fins aleshores secret, elaborat pel Ministeri de la Marina Mercant italià, que reconeixia la importància de la flota pesquera que treballa amb xarxes de deriva i que constatava que la major part dels vaixells utilitzen aquestes arts de forma il·legal.

Segons aquest estudi la flota suma uns 700 vaixells que operen amb xarxes d'uns 10 quilòmetres per vaixell, i que en alguns casos arriben a més de 20 quilòmetres, quan la legislació italiana i la de la Unió Europea només permeten

xarxes de 2,5 quilòmetres. Les xarxes són de malla de multifilament, molt fina, de gran resistència i pràcticament impossible de trencar pels cetacis. Cada obertura té 40 centímetres de diàmetre, però, segons explica Assumpta Gual "a la pràctica és molt menor perquè dins la mar s'ondula la xarxa i es converteix en una trampa per a moltes espècies que per les seues dimensions teòricament no s'hi haurien d'enredar".

Contràriament al que preveu la mateixa llei italiana, les xarxes són calades en superfície, suspeses des d'uns flotadors i amb una amplària en profunditat d'entre 20 i 30 metres. Les xarxes es calen a l'horabaixa o començament del vespre i es deixen a la deriva durant 5 o 6 hores. Cada capvespre, segons Greenpeace, poden calar-se a tot el Mediterrani uns 10.000 quilòmetres d'aquestes xarxes.

L'impacte ecològic i pesquer. Les característiques d'aquestes xarxes fan que l'impacte ecològic que provoquen sigui molt gran. Es

calcula que en tot el Mediterrani poden morir uns 8.000 cetacis (catxalots, dofins...) cada any a causa d'aquesta tècnica de pesca. La situació ha arribat a tal punt que el dofí llistat –víctima número 1 de les xarxes de deriva– podria desaparèixer. La supervivència dels catxalots també està seriosament amenaçada, ja que van a un ritme d'unes 1.700 morts per any. Aquestes són dades oficials de la Comissió Balenera Internacional. Però aquestes morts només en són una part –tot i que potser són les que més impressionen l'opinió pública–, i moltes altres espècies també estan en perill. Segons explica Assumpta Gual, de Greenpeace, “el mateix informe del Govern italià reconeix que les captures accidentals afecten 85 espècies. Són allò que refusen els pescadors italians i que inclouen, a més dels cetacis, tonyina blanca i roja, tortugues, melves, bonítol, etc.”

La Comissió Internacional per a la Conservació de la Tonyina Atlàntica i el Consell General de Pesca per al Mediterrani han expressat la seva preocupació sobre aquest sistema de pesca.

Si l'impacte ecològic de les xarxes de deriva és enorme, no ho és menys l'efecte negatiu que provoquen en la pesca. Moltes de les espècies que rebutgen els pesquers il·legals són la base de les captures de molts pescadors artesanals tant de les Balears com de moltes altres zones del Mediterrani. Tot i que no existeixen dades concretes de la incidència de l'activitat il·legal dels pesquers italians en la pesca tradicional, sí que hi ha indicis que permeten pensar que les pesqueres van minvant de manera alarmant. Els passats 2 i 3 de juliol a Pollença (nord de Mallorca) se celebrava per primera vegada l'Open de Pesca d'Altura. L'organització havia previst en les bases que tota captura havia de tenir un mínim de 25 quilògrams. El guanyador va aconseguir capturar una tonyina de només 18 quilògrams.

La lluita contra la matança. Ara fa deu anys Greenpeace començà la campanya contra les xarxes de deriva. Anualment l'organització ecologista transmet a diversos organismes internacionals, especialment l'ONU, informes en què demana la prohibició d'aquesta art pesquera. Diversos països (EUA, Austràlia, Canadà, Nova Zelanda...) prohibiren aquesta tècnica. Posteriorment l'ONU, l'any 1992, va decretar una moratòria mundial sobre l'ús de les xarxes de deriva en aigües internacionals. La comunitat europea, el mateix

Cadàvers de catxalots a les costes balears. Milers de cetacis moren enredats a les xarxes de deriva. En només 2 mesos ja han aparegut vuit catxalots a les costes de les Illes.

any, prohibia xarxes de més de 2,5 quilòmetres. Prèviament, Espanya i Grècia, les prohibien totalment. Altres països, que tradicionalment utilitzaven molt aquesta tècnica, com el Japó, han acceptat la moratòria i les limitacions i han reduït considerablement la flota pesquera amb xarxes de deriva.

Aquesta era la situació fins fa poc. Itàlia, igual que la resta de països comunitaris, hauria d'estar obligada per les lleis pròpies, les de la Unió i les internacionals. Però els últims anys les aigües de Balears han vist com la flota pesquera italiana està molt lluny de complir la llei tot i mesures com enviar dues patrulleres a Palma. Assumpta Gual desconfia de la voluntat italiana: “Jo crec que juguen al doble joc; d'un costat envien les dues patrulleres per quedar bé, però per l'altre no actuen contra els vaixells en els ports d'origen, on seria molt senzill d'intervenir perquè els vaixells amb xarxes il·legals són fàcilment detectables.”

Segons la responsable de les Campanyes de Pesqueria de l'organització ecologista, Itàlia és “amb gran diferència, el país comunitari causant de la més greu, il·legal i indiscriminada matança al Mediterrani”. Hi ha altres països de la ribera mediterrània que utilitzen aquestes tècniques “i potser ho fan de forma important, no ho hem pogut verificar, però el cas italià és més greu, ja que aquest país està obligat per la normativa europea”.

A Itàlia, els responsables pesquers continuen tancant els ulls a les protestes de Greenpeace. De fet, segons diu Gual, els italians pretenen aconseguir de la Unió una clàusula d'excepció que els permeti usar xarxes de 9 quilòmetres de longitud fins l'any 2004. Les acusacions dels ecologistes van més enllà: “el Govern italià vol endarrerir la prohibició per a l'ús de xarxes de deriva proposada per la Comissió Europea i que ha estat aprovada pel Parlament Europeu. Poli Bertone, nova ministra de Pesca, fins i tot ha donat ordres a les autoritats d'inspecció perquè no sancionin els pesquers que utilitzen xarxes de longitud superior a l'establerta per la UE”. Greenpeace no dubta a qualificar l'actitud italiana de “befa indignant als esforços internacionals i de la Unió per posar fi a l'ús de les xarxes de deriva”.

L'esperança, segons diu Assumpta Gual, no està en limitacions de quilòmetratge de les xarxes, “sinó, senzillament, en la prohibició total d'aquestes xarxes que massacren la fauna marina de la nostra Mediterrània.” **Miquel Payeras**